

PSİKOLOJİK DANIŞMAN ADAYLARININ DANIŞMAN ÖZYETERLİĞİNİ YORDAMADA OTANTİKLİK VE DÜNYAYA İLİŞKİN VARSAYIMLARIN ROLÜ*

The Role of Authenticity and World Assumptions in Predicting Counselor Trainees' Self-Efficacy

Gönderim Tarihi / Received: 19.02.2020

Kabul Tarihi / Accepted: 02.09.2020

Doi: <https://doi.org/10.31795/baunsobed.691544>

A. Esra İŞMEN GAZIOĞLU**1

İlkay DEMİR²

ÖZ: Bu çalışma, psikolojik danışmanlık öğrencilerinin danışman öz-yeterliliklerini yordamada otantiklik ve dünyaya ilişkin varsayımların rolünü anlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, İstanbul'da bulunan iki devlet üniversitesinin PDR Anabilim dalında eğitim alan üçüncü (N=123) ve dördüncü (N=195) sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Veriler, kişisel bilgi formu, Danışman Öz-Yeterlik Ölçeği, Dünyaya ilişkin varsayımlar ölçeği (iyilik varsayımı alt boyutu) ve Otantiklik Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonucunda, danışman özyeterliliğinin, otantikliğin alt boyutları olan kendine yabancılaşma, dışsal etkiye açıklık ve otantik yaşama ile iyilik varsayımı tarafından yordandığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Danışman Özyeterliliği, Otantiklik, Dünyaya İlişkin Varsayımlar.

ABSTRACT: The purpose of this study was to understand the role of authentic living, self-alienation, accepting external influence, and benevolence of the world assumption in predicting counselor self efficacy of counselor trainees. Participants were counselor trainees, who were enrolled in the third (N=123) and fourth (N=195) years of psychological

* Bu çalışma, "İşmen Gazioğlu, E. , Demir, İ. (2015). Danışman Öz Yeterliliklerini Yordamada Otantiklik ve İyilik Varsayımının Rolü, 13. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, 7-9 Ekim 2015, Mersin" de sözlü sunum olarak tebliğ edilen araştırmanın bazı verileri üzerinden oluşturulmuştur. Araştırmada anketler 2015 yılında ve gönüllük esasına dayalı bireylerden toplandığından dolayı etik kurulu kararı alınmamıştır

** Sorumlu Yazar / Corresponding Author

¹ Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa/Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi/Eğitim Bilimleri Bölümü/ Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, ismen@istanbul.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-1293-5183>

² Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa / Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi/Eğitim Bilimleri Bölümü/Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, demiri@istanbul.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-3317-2557>

counseling and guidance programs at two public universities in İstanbul. The data was gathered via World Assumptions Scale (benevolence of the world subscale), Counselor Self-Efficacy Scale (CSES), Authenticity Scale and information form. Results showed that the authentic living, self-alienation, accepting external influence, and benevolence of the world assumption were significant variables in predicting counselor self-efficacy.

Keywords: Counselor Self-Efficacy, Authenticity, World Assumptions.

GİRİŞ

Özyeterlik bireylerin gelecekteki olası durumlarla başa çıkabilmek için gereken eylemleri ne ölçüde gerçekleştirebileceğine dair yargılarıyla ilgilidir (Bandura, 1982; Bandura ve Locke, 2003). Öz yeterlik bireylerin varolan bilişsel, davranışsal ve sosyal becerilerini belirli bir görevi yerine getirmek için bir araya getiren bir mekanizmadır. Bu nedenle özellikle bireylerin eylemleri, belirli bir işe başlama ve sürdürme kararları, bu iş için gösterdikleri çaba ve başarısızlık durumlarında çabayı sürdürme kapasiteleri üzerinde belirleyici bir rolü bulunmaktadır (Bandura, 1986; Bandura ve Locke, 2003). Özyeterlik aynı zamanda bireylerin kendilerine ilişkin düşünme, duygulanım, motivasyon ve davranışlarını etkilemektedir (Örn; Bandura, 1989; Bandura, Caprara, Barbaranelli, Gerbino ve Pastorelli, 2003).

Sosyal bilişsel teoriye dayalı öz yeterlik kuramı (Bandura, 1977) açısından ele alınan danışman öz yeterliği (DÖY), bireylerin danışmanlık görevlerini yerine getirme ve belirli danışan problemlerini etkili şekilde değerlendirmekle ilgili becerileri ve yeterlikleri hakkındaki inançlarıdır (Larson ve Daniels, 1998). Başarılı bir psikolojik danışma müdahalesi için yalnızca belirli bilgi ve becerilere sahip olmak yeterli değildir, danışmanlardan beklenen, birçok karmaşık beceriyi başarılı bir biçimde bir araya getirme, yönetme ve sürekli olarak değişen durumlara başarılı bir biçimde uyarlayabilmeleridir. Söz konusu danışmanlık görevlerinin seçilmesi, düzenlenmesi ve sürdürülmesi ise bu eylemlere yönelik yargılarla ilişkilidir. Daha açık ifade edilecek olursa, Larson ve Daniels'e (1998) göre danışman özyeterliği, etkili bir danışma süreci için yapılması gerekenlerle, bunları gerçekleştirme arasında aracılık rolü üstlenmekte ve bu rolüyle psikolojik danışma sürecinin en önemli faktörlerinden birini oluşturmaktadır. Bandura'ya (1986: 1997) göre yüksek özyeterlik inancına sahip öğrenciler daha yüksek öğrenme hedefleri belirler ve bu hedeflere ulaşmak için daha fazla motivasyona ve kararlılığa sahiptir. Benzer biçimde Larson ve Daniels'e (1998) göre danışmanlık öğrencilerinin danışma süreciyle ilgili yeterlik algıları, onların daha fazla çaba göstermesine ve yaşadıkları zorluklarla daha iyi başa çıkmalarına yol açmaktadır. Bu ise sağlayacakları danışma hizmetinin niteliğini büyük ölçüde etkilemektedir (Bradley ve Fiorini, 1999). Ayrıca psi-

kolojik danışma öz-yeterliği psikolojik danışman adaylarının kariyer hedefleri, mesleki bağlılık ve doyumları açısından da önemli bulunmaktadır (Larson vd., 1992). Sosyal Bilişsel Kurama göre, öğrencilerin özyeterliklerini oluşturan dört bilgi kaynağı bulunmaktadır (Bandura, 1986): *Başarılı performans deneyimleri*, bireylerin daha önce karşılaştıkları benzer bir görevle ilgili geçmiş deneyimlerini ifade etmektedir ve geçmişteki başarılı görevlerin, bireylerde gelecekte de başarılı olacaklarına dair yargıları güçlendirdiği düşünülmektedir. *Gözlem deneyimleri*, dolaylı deneyimler olarak adlandırılır ve bireylerin diğer bireyleri benzer görevleri başarılı bir biçimde gerçekleştirirken izlemesi olarak tanımlanabilir. Söz konusu gözlemin bireyin benzer işi kendisinin de başarabileceğine dair yargısını güçlendireceği düşünülmektedir. Geri bildirimler *sözel ikna* olarak da adlandırılır ve bireyin belirli bir görevi gerçekleştirebileceğine yönelik ikna, teşvik, cesaretlendirme gibi olumlu geri bildirimleri içerir. Son olarak *fiziksel-psikolojik durumlar*, bireylerin belirli bir görevi gerçekleştirirken yaşadıkları fiziksel ve duygusal tepkileri değerlendirmeleri ve bu tepkilerden yola çıkarak sonuca yönelik öngörülerde bulunmalarını ifade etmektedir. Görev sırasında ortaya çıkan olumlu duygulanımlar özyeterlik yargılarını güçlendirirken, olumsuz duygulanımlar bu yargıları zayıflatmaktadır. Özyeterlilikte etkili olan bu bilgi kaynakları değerlendirildiğinde, başarılı deneyim, gözlem ve geri bildirimlerin çevresel; psikolojik durumların ise *bireysel psikolojik* özellikler olarak iki çalışma başlığını oluşturduğu söylenebilir. Bu ayrımın önemi, bireyin yaşadığı yetersizlik inancının benliğinden ya da sosyal-çevresel ortamdan kaynaklanabileceği düşüncesidir (Bandura, 1977). Bu düşünceden hareketle dünyaya ilişkin genel algının bireyin öz yeterlik inancına etki edebilecek önemli bir psikolojik faktör olduğu öne sürülebilir.

Temellerini, erken gelişim dönemi yaşantılarının yetişkin yaşama genellenmesine yönelik bakış açısından alan dünyaya ilişkin varsayımlar yaklaşımı, Bowlby'nin bağlanma kuramı ya da Erikson'ın psikososyal gelişim modelinde öne sürdüğü temel güven duygusunun kazanılması ve içselleştirilmesi sürecine göndermede bulunmaktadır. Birçok kişilik kuramı sağlıklı bir benlik duygusunun oluşumunda erken çocukluk döneminde algılanan güvenli bir çevresel ortamın önemini vurgulamaktadır. Güvenli çevresel ortamsa, özellikle bakım veren figürlerle yakın, etkileşime ve uyaran alışverişine dayalı ilişkiler aracılığıyla oluşmaktadır (Örn; Horney, 1937, 1939; Sullivan, 1940; Erikson, 1950; Fairbairn, 1952; Erikson, 1968; Bowlby, 1969). Bireylerin güvenli bir benlik duygusu oluşumunda yakın çevresiyle etkileşimine verilen bu önemden yola çıkarak dünyaya ilişkin varsayımları şekillendiren en önemli etmenin yakın çevresel faktörler olduğu söylenebilir. Güven veren, yakın ve karşılıklı uyaran değişimlerine dayalı bir çevrede birey, kendinin sevebilir ve değerli olduğuna dair bir benlik modeli, diğerlerinin ise güvenilir ve temelde iyi olduğuna

dair bir başkaları modeli geliştirecektir. Söz konusu başkaları modeli, dünyaya ve genel olarak insanlara dair olumlu varsayımlarımızın temelini oluşturmaktadır. Erken çocukluk yılları boyunca olumlu bir çevresel ortam dünyaya ilişkin olumlu varsayımlara yol açmakta, bu ise özyeterliliği güçlendirmektedir.

Dünyaya ilişkin varsayımlar, kişinin etkin işlev ortaya koyabilmesi için kendisi ve dünyaya ilişkin beklentiler sağlayan, zaman içinde gelişen temel bir kavramsal sistemdir. Dünyaya ilişkin varsayımlar kavramı ilk olarak Parkes (1971: 1975) tarafından ortaya atılmıştır ve fark etmek, planlamak ve harekete geçmek amacıyla kullanılan dünya ile benlik hakkındaki güçlü varsayımlar olarak tanımlanmaktadır. Söz konusu kavram zamanla Janoff-Bulman (1989) tarafından geliştirilerek bilişsel bir şema olarak kavramsallaştırılmıştır. Tüm bilişsel şemalarda olduğu gibi, dünyaya ilişkin varsayımlar da bireylerin yaşadıkları deneyimler aracılığıyla gelişmekte ve yeniden düzenlenmektedir. Temel Varsayımlar Modeli'nde, kişinin sahip olduğu temel varsayımlardan, *Dünyanın İyiliği Varsayımı*, kişinin dünyayı olumlu ya da olumsuz olarak değerlendirme derecesini içermektedir ve temelde iki varsayımdan oluşmaktadır: kişisel olmayan dünyanın iyiliği (benevolence of the impersonal world) ve insanların iyiliği (benevolence of people). Bireyin kendisinin dışındaki dünyanın iyiliğine inanç düzeyi ne kadar yüksekse, dünyanın iyi bir yer olduğu ve bu dünyada kötülüklerin az olduğuna olan inanç o derece güçlüdür. Benzer şekilde, insanların iyi olduklarına dair inanç, insanların temelde iyi, yardımsever ve kibar olduğuna yönelik inançla eşgüdümlüdür (Janoff-Bulman, 1989: 1992).

Dünyaya ilişkin varsayımlarla özyeterlik arasındaki ilişkinin erken çocukluk yıllarındaki temellerine yapılan vurgunun yanı sıra, sonraki yıllarda bu ilişkiyi belirleyen farklı faktörler de ortaya çıkmaktadır. Bandura'nın (1977) çevresel ve psikolojik özyeterlik kaynakları göz önüne alındığında, çevresel faktörlerin bireylerin dünyaya ilişkin varsayımlarını ve özyeterlik inançlarını yalnızca çocukluk yaşantıları ile değil, sonraki yaşam olayları ile de etkilediği anlaşılmaktadır. Janoff-Bulman'a (1989) göre bireyler dünyayı ve insanları olumlu değerlendirme eğilimindedir, ancak yaşadıkları olumsuz olaylar onların iyilik varsayımlarını azaltmakta yani, insan doğasına yönelik olumlu şemaları olumsuz hale gelmektedir. Bireylerin şemalarındaki bu farklılaşma ise yalnızca dünyayı değerlendirmelerini etkilememekte, aynı zamanda onların özyeterlik inançlarını, depresif eğilimlerini ve şüphecilik eğilimlerini de etkilemektedir. Dünyaya ilişkin varsayımlara yönelik araştırmalar da bu bakış açısını destekler niteliktedir. Olumlu dünya varsayımı psikolojik iyi oluş (Poulin, Cohen ve Silver, 2008), etkili başa çıkma, iyimserlik (Hayes ve Weathington, 2007), özyeterlik, benlik saygısı ile olumlu yönde, kaygı, sınav kaygısı, tükenmişlik ile ise olumsuz yönde ilişkili bulunmuştur (Icekson ve Pines, 2013). Çevresel bir fak-

tör olarak dünyanın iyiliği varsayımının özyeterlik inancında etkili olmasının ötesinde, danışman özyeterliği için daha da önemli bir rolü olduğu düşünülmektedir. İnsan doğasının temelde olumlu özelliklerden oluştuğuna yönelik bir inanç, danışman adaylarının hem danışanlarına yönelik daha yüksek bir güven hem de yardım sürecinin başarıya ulaşma olasılığına dair daha yüksek bir beklentiye sahip olmalarını sağlayabilir. Danışman adaylarının bahsedilen bu bakış açıları danışman özyeterlik inançlarının yüksek olmasına yol açabilir.

Özyeterliği belirlemede önemli psikolojik faktörlerden biri de benlik değerlendirmeleridir. Yani, bireylerin özyeterliklerinde kendileri ve becerileriyle ilgili doğru değerlendirmelerde bulunabilmelerinin önemli bir rolü bulunmaktadır (Bandura, 1986). Danışman özyeterliği ile özbilince ilişkin mekanizmaları işaret eden kendini tanıma, kendi üzerinde düşünme ve benlik değerlendirme becerileri arasında yüksek düzeyde ilişkinin varlığını gösteren çok sayıda çalışma bulunmaktadır (Larson ve Daniels, 1998; Schunk ve Ertmer, 1999; Al-Darmaki, 2004). Benlik değerlendirmesi bağlamında özellikle varoluşçu/humanistik bakış açısının ve son yıllarda pozitif psikolojinin katkısıyla öne çıkan kavramlardan biri *otantiklik*dir. Kişinin kendisi olması ya da gerçek benlik (true self) olarak da bilinen otantiklik, hümanistik/psikodinamik (Horney, 1951; Rogers, 1959), pozitif psikoloji (Sheldon vd., 1997; Deci ve Ryan, 2000; Ryan, LaGuardia ve Rawsthorne, 2005) varoluşçu yaklaşımların temel kavramlarından biridir (Yalom, 1980). Farklı kuramsal yaklaşımların farklı tanımları olmakla birlikte Kernis'e göre (2003) otantiklik kavramı, bireyin günlük ilişkilerinde gerçek ya da öz benliğini özgür bir şekilde ortaya koyması olarak tanımlanmaktadır (İlhan ve Özdemir, 2013). Yani, otantiklik bireylerin kendi gerçek benlikleri ile ne derecede bağlantı kurabildikleri ve farklı durumlarda ne derecede gerçek benliklerine göre hareket edebildiklerini ifade eden bir kavramdır (Deci ve Ryan, 1985; Rogers, 1961). Rogers otantikliği, tam işlevde bulunan insanın özellikleri arasında göstermektedir. Birey merkezli düzende otantiklik birbiri ile uyumlu üç parçalı bir yapı olarak tanımlanır. Birinci düzey bireyin temel deneyimleri, ikinci düzey bilinçli farkındalığı, üçüncü düzey ise davranış ve iletişimi kapsar. Kişinin gerçek deneyimleri ile bilinçli farkındalık düzeyleri arasındaki çatışma otantikliğin ilk yönü olan *kendine yabancılaşma* (self-alienation) yönünü oluşturur. Diğer bir deyişle kişinin kendi değer ve inançları ile uyum içinde yaşamaması anlamına gelmektedir. Kişinin deneyimleri ile davranışları arasındaki ahenk, *otantik yasama* (authentic living) yönünü oluşturur. Otantik yaşama fizyolojik konum, duygu, inanç ve bilişlerin davranış ile tutarlı olması durumudur. Üçüncü yön ise, diğerlerinin inanç ve beklentilerinden ne derece etkilenildiğini yansıtmaktadır. İnsanlar sosyal varlıklardır ve bu nedenle tüm otantik yasama ve kendine yabancılaşma yönleri sosyal çevreden etkilenir. Üçüncü yön olan *dissal etkilenme* (accepting external

influence) kendine yabancılaşma ve otantik yasama ile ilgili tüm duyguları etkilemektedir (Wood vd., 2008). Otantiklik, benlik için güdüleyici bir güçtür (Gecas 1986: George 1998: Franzese 2007: Vannini ve Burgess, 2016) Söz konusu güdüleyicilik özelliği ile otantikliğin, özyeterlik ve benlik saygısıyla yakından ilişkili olduğu düşünülmektedir (Gecas 1986). Buna göre bireyin gerçek benliğine yaklaştıkça, benlik farkındalığı artacak, kendini daha iyi tanıyacak, böylece daha gerçekçi ve kendine uygun hedefler koyacak, ayrıca hedeflerine ulaşmak ve başarılı olmak konusunda daha fazla çaba gösterecektir (Goldman ve Kernis, 2002: Lakey vd. 2008). Örneğin Vannini ve Burgess (2016) çalışmalarında araştırmacıların kendi değer ve tercihlerine uyumlu projeler seçip onları başararak otantiklik duygularını sürdürdüklerini bulmuştur. Turner (1976) bireyin gerçek benliğini ortaya çıkaran davranışların, durumsal faktörlerden ziyade, bireyiçi faktörlerden kaynaklandığını öne sürmektedir. O halde otantik yaşadığına inanan danışman adaylarının aldıkları eğitimle gerçek değer ve arzularının uyduğu bu durumun ise danışman adaylarının mesleki özyeterlik inançlarına olumlu bir katkıda bulunduğu düşünülebilir.

Webb ve Ashton (1987) öğretmen adaylarıyla yaptığı çalışmada diğer bazı faktörlerin yanı sıra, kendine yabancılaşmanın da özyeterlik inançlarını zayıflattığını bulmuştur. Buna paralel olarak bireyin başarılı bir biçimde gerçekleştirdiğini düşündüğü bir etkinlikten aldığı hazzın onun özyeterlik inancını arttırırken, yapılan işle ilgili yaşanan yüksek kaygı ve stresin özyeterlik inançlarını olumsuz yönde etkilediği görülmektedir (Tschannen-Moran ve Woolfolk-Hoy, 2007). Görgül çalışmalar, otantiklik düzeyi attıkça olumlu duygulanımın, öznel iyi oluşun ve yaşam doyumunun artıp stresin düştüğünü ortaya koymaktadır (Goldman ve Kernis, 2002: Wood vd.,2008: Lenton vd., 2013). Buradan yola çıkarak, otantik yaşayan ve kendine yabancılaşması düşük danışman adaylarının yaptıkları işi keyif ve olumlu duygulanımla özdeşleştirdiklerinden daha güçlü bir danışman özyeterliğine sahip olacakları, aksine yüksek yabancılaşma ve otantik olmayan yaşamın danışman adaylarında düşük bir özyeterlik inancına yol açabileceği söylenebilir. Diğer yandan Moore ve Esselman'a (1992) göre bireylerin çalışma yaşamlarıyla ilgili kararlarda söz hakkı olması onların mesleki özyeterlik inançlarını olumlu yönde etkilemektedir. Bireyin bağımsız karar vermesi ve yaşamıyla ilgili kararlarda söz sahibi olması aslında gerçek benliğiyle davranışları arasındaki tutarlığın yüksek olması, kendine yabancılaşmanın düşük olması ve dışsal etkilere daha az maruz kalması anlamına gelmektedir. Otantikliğin üç boyutuna göndermede bulunan bu bakış açısında hareketle, özellikle dışsal etkiye açıklığın düşük olmasının danışman adaylarının özyeterlik inançlarına katkıda bulunacağı söylenebilir. Ayrıca Bandura'ya (1997) göre, öğrenim süreci içerisinde çok fazla dışsal desteğe ihtiyaç duyan bireylerin özyeterlik inançları zayıflamaktadır. Bu da özellikle

danışman adaylarında otantikliğin dışsal etki boyutu ile özyeterlik inancı arasında olumsuz yönde bir ilişki olabileceğine dair beklentiyi güçlendirmektedir. Yüksek danışman özyeterliliğine sahip öğrencilerin, danışma bilgi ve becerilerini edinmede daha başarılı oldukları bulunmuştur (Larson vd., 1992; Daniels, 1997; Tang vd., 2004). Dolayısıyla öğrencilerin danışman özyeterliklerini yordamada hangi faktörlerin etkili olduğunu anlamak, psikolojik danışma uygulamalarının etkililiğini arttırmak için önemli görülmektedir. Danışman özyeterliliği ile otantiklik ve iyilik varsayımı arasındaki ilişkilere yönelik sözkonusu bakış açısından hareketle bu araştırmada; Psikolojik Danışmanlık öğrencilerinin danışman öz yeterliliklerini yordamada otantiklik, yabancılaşma, etkilenme ve iyilik varsayımının rolü nedir? sorusuna yanıt aranmaya çalışılmıştır.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, İstanbulda bulunan iki devlet üniversitesinin Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim dalında lisans eğitimi görmekte olan üçüncü (N=123) ve dördüncü (N=195) sınıf öğrencilerinden, araştırmaya katılmaya gönüllü olan 318 kişi olarak belirlenmiştir. Katılımcıların yaşları 19 ile 25 arasında değişmektedir ($\bar{x} = 21,6$) ve 61 erkek, 251 kadın öğrenciden oluşmaktadır.

Ölçme Araçları

Danışman Öz-Yeterlik Ölçeği: Danışman öz-yeterlik ölçeği (DÖYÖ; Melchert vd.,1996) bireysel, grupla danışma ve terapi uygulamalarına dair bilgi, beceri ve yeterliklerle ilgili 20 madde içermektedir. Beşli likert tipinde olan DÖYÖ'nin iç tutarlılık katsayısı .91, test tekrar test güvenirliliği ise .85 olarak bildirilmiştir. Danışmanlık öğrencileriyle yapılan başka bir çalışmada içsel tutarlılık katsayısının, Cronbach alpha = .96 olduğu saptanmıştır (Mullen vd., 2015). DÖYÖ'nin Türkçe uyarlaması Demir ve İşmen Gazioğlu (2013) tarafından yapılmıştır. Türkçe uyarlama çalışmasında altı madde (3, 5, 6, 14, 15, 16) düşük faktör yükleri nedeniyle elenmiştir. Kalan 14 madde toplam varyansın %60.76'sını açıklamaktadır. Faktör yükleri .62 ile .81 arasında değişmektedir. İçsel tutarlılık katsayısının, Cronbach alpha = .84 olduğu saptanmıştır. DÖYÖ'nin puanları 14 ile 70 arasında değişmektedir. Yedi madde tersine puanlanmaktadır (1, 2, 4, 5, 10, 12, 14), yüksek puan yüksek yetkinliği göstermektedir.

Dünyaya İlişkin Varsayımlar Ölçeği (İyilik Varsayımı Alt Boyutu): Bu ölçme aracı travmatik olaylar yaşayan kişilerin temel varsayımlarını anlayabilmek için, Janoff-Bulman (1989) tarafından geliştirilmiştir. DİVO, 32 madde içeren

ve 6'lı Likert tipi bir ölçektir. Orijinal ölçekte, her biri dünyaya ilişkin bir varsayımı temsil eden yedi alt boyut yer almaktadır. Bu boyutlar, dünyanın iyiliği, adalet, olayların kontrol edilebilirliği, rastlantısallık, kendilik değeri, yaşam üzerinde kişisel kontrol ve şans şeklindedir ve iç tutarlılıkları .66 ile .76 arasında değişmektedir. Bu ölçme aracından alınan puanların yükselmesi, kişinin dünyaya ilişkin varsayımlarının daha olumlu olduğu anlamına gelmektedir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması Yılmaz (2008) tarafından yapılmıştır. DİVO tam ölçek olarak kullanıldığı gibi bazı araştırmacılar boyutları ayrı ayrı da kullanmaktadırlar (Örn; Herek, Gillis ve Cogan, 1999). Bu çalışmada kullanılan "iyilik varsayımı alt boyutu" dünyanın iyiliği ve insanların iyiliği varsayımlarının bir arada ele alındığı 6 maddeden oluşmaktadır. Bu altı maddenin faktör yükleri .43 ile .78 arasında değişmektedir. Bu boyutun iç tutarlık katsayısı Cronbach alpha = .58 olduğu, test tekrar test güvenilirliğinin ise .54 olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada Cronbach alpha = .84 olarak saptanmıştır.

Otantiklik Ölçeği: Wood ve diğerleri (2008) tarafından geliştiren ölçeğin Türkçe uyarlaması Gül (2010) tarafından yapılmıştır. Orijinali 7'li likert tipinde olan ölçek 25 maddeden oluşmaktadır. Uyarlama çalışması sırasında düşük faktör yükleri nedeniyle 13 madde elenmiştir. Kalan 12 madde, orijinal ölçekle tutarlı biçimde kendine yabancılaşma (9, 8, 11, 2), dışsal etkilenme (5,12, 10, 1) ve otantik yaşama (4, 6, 7, 3) olmak üzere 3 boyutu bulunmaktadır. Üç faktör birlikte toplam varyansın % 58,18'ini açıklamıştır. Bu boyutların Cronbach Apha katsayıları sırasıyla, .79, .69, ve .68'dir.

Demografik Bilgi Formu: Öğrencilerin cinsiyet, sınıf düzeyi, öğrenim görmekte oldukları üniversitenin adı ve AGNO'larıyla ilgili bilgi toplamak için kullanılmıştır.

VERİLERİN ANALİZİ

Verilerin analizine geçmeden önce, normallik varsayımı için çarpıklık ve basıklık değerleri hesaplanmış ve kabul edilebilir oldukları bulunmuştur. Sonraki aşamada veriler, aykırı değerler açısından incelenmiş ve herhangi bir aykırı değer olmadığı görülmüştür. Son olarak Tolerans ve VIF değerleri incelenerek çoklu bağlantı problemi olup olmadığı test edilmiştir. Analizler sonucunda, VIF değerlerinin 1,1 ile 1,7 arasında, tolerans değerlerinin ise 0,57 ile 0,87 arasında değiştiği ve çalışmanın değişkenleri arasında herhangi bir çoklu bağlantı problemi olmadığı görülmüştür. Araştırmada değişkenler arası olası ilişkileri incelemek amacıyla Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayıları hesaplanmış, ardından danışman öz yeterliklerini yordama da otantiklik, yabancılaşma, etkilenme ve iyilik varsayımının rolünü anlamak amacıyla çok yönlü regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Regresyon analizine geçmeden önce,

öğrencilerin yaş, cinsiyet ve ağırlıklı not ortalamalarından oluşan demografik değişkenlerle özyeterlik inançları arasında anlamlı istatistiksel ilişkiler olup olmadığını anlamak amacıyla söz konusu değişkenler korelasyon analizine dahil edilmiştir. Özyeterlik inançlarının demografik değişkenler açısından farklılık gösterdiğini gösteren az sayıda çalışma bulunmaktadır ve genel olarak danışman özyeterliği araştırmalarında cinsiyet, yaş ve not ortalaması açısından farklılık kaydedilmemektedir. (Wester ve Vogel, 2002; Pamukçu, 2011). Bu gerekçeyle bu çalışmada, demografik değişkenlerin etkisine yönelik bir hipotez öne sürmektense, korelasyon analizinde ortaya çıkan sonuçlara göre regresyon modeline kontrol değişkeni olarak dahil edilip edilmeyeceğine karar verilmiştir. Araştırmada tüm işlemler SPSS 21 aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

ARAŞTIRMA BULGULARI

Çalışmada ilk olarak danışman adaylarının danışman özyeterliği, otantik yaşam, kendine yabancılaşma, dışsal etkiye açıklık ve iyilik varsayımı ile yaş, cinsiyet (dummy olarak kodlanmıştır) ve AGNO arasındaki ilişkileri inceleyebilmek için Pearson çarpım momentler korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Analiz sonuçlarına göre, danışman özyeterliği ile kendine yabancılaşma ve dışsal etkiye açıklık arasında olumsuz yönde anlamlı bir ilişki bulunurken ($p<.001$), otantik yaşama ve iyilik varsayımı arasında olumlu yönde anlamlı ilişkiler ($p<.001$) saptanmıştır. Ayrıca danışman özyeterliği ile cinsiyet, yaş ve ağırlıklı not ortalaması arasında herhangi bir anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p>.05$) (Tablo 1).

Tablo 1: Ortalama Standart Sapma ve Değişkenler Arası ilişkiler

	X	SS	1	2	3	4	5	6	7
DÖY	48,80	7,37	-,48**	-,38**	,38**	,26**	,03	,04	,02
Yabancılaşma (1)	10,90	5,73		,59**	-,37**	-,26**	-,19**	-,04	-,07
Etkilenme (2)	11,86	5,43			-,28**	-,08	-,11*	-,05	,03
Otantik (3)	22,31	3,59				,30**	,08	-,003	-,04
İyilik Varsayımı (4)	25,84	5,91					-,04	,06	-,01
Cinsiyet (5)								-,25**	,37**
Yaş (6)	21,58	,95							-,23**
AGNO (7)	3,11	,37							

* $p<.05$; ** $p<.001$

Değişkenler arasında tespit edilen ilişkilerin ardından, araştırmanın ikinci aşamasında danışman öz yeterliklerini yordama da otantiklik, yabancılaşma, etkilenme ve iyilik varsayımının rolünü anlamak amacıyla hiyerarşik regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın ilk aşamasında yapılan Pearson Çarpım Momentler Korelasyon katsayısı bulgularına göre bu araştırmada demografik değişkenlerle danışman özyeterliği arasında istatistiksel olarak anlamlı

bir ilişki saptanmadığından, söz konusu değişkenlerin regresyon modeline dahil edilmemesine karar verilmiştir.

Tablo 2: Danışman Özyeterliliğini Yordayan Değişkenlerin Hiyerarşik Regresyon Analizi

	B	SE B	β
Yabancılaşma	-,376	,080	-,292**
Etkilenme	-,190	,081	-,140*
Otantiklik	,404	,108	,197**
İyilik Varsayımı	,135	,063	,109*
R^2		.29	
F		32.6**	

Analiz sonuçlarına göre otantikliğin alt boyutları olan Kendine yabancılaşma, Dışsal Etkiye Açıklık ve Otantik Yaşama ile İyilik Varsayımının birlikte model içinde özgün katkısının istatistiksel olarak manidar olduğu saptanmıştır ($R^2=.29$, $F(4/313)=32,6$, $p<.001$). Hiyerarşik regresyon analizinde tüm değişkenlerin modele katılması ile açıklanan toplam varyans oranı %29 olarak belirlenmiştir (Tablo 2).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma sonucunda, danışman adaylarının danışmanlık kapasitelerine ilişkin bilişsel yargılamaları içeren danışman öz yeterliliklerinin otantikliğin alt boyutları olan kendine yabancılaşma, dışsal etkiye açıklık ve otantik yaşama ile iyilik varsayımı tarafından yordandığı saptanmıştır. Bu çalışmaya benzer biçimde, otantiklik ile sosyal özyeterlik arasındaki ilişkilerin ele alındığı çalışmalarda Satıcı, Uysal ve Akın (2013), sosyal özyeterliliğin otantik yaşama ile olumlu, yabancılaşma ve etkilenme ile olumsuz yönde ilişkili olduğunu bulmuşlardır.

Yapılan araştırma sonucunda, bireylerin duygu ve düşünceleri ile davranışları arasındaki tutarlılık ve uyuma işaret eden otantik yaşama ile danışman özyeterliliği arasında pozitif bir ilişki olduğu görülmektedir. Otantiklik dört bileşen içerir. Bunlar; farkındalık, tarafsız (ön yargısız-unbiased) süreçleme, davranış ve ilişkisel yönelimdir. Farkındalık, bireyin özle ilgili dürtülerine, hislerine, isteklerine özle ilgili bilişlerine yönelik farkındalığa sahip olmasıdır. Başka bir ifadeyle, bireyin güçlerinin zayıflıklarının ve bunların davranışları üzerindeki etkilerinin farkında olmasıdır. Tarafsız süreçleme ise kişinin olumlu-olumsuz yönlerini, tutumlarını, niteliklerini ve kapasitesini değerlendirmedeki objektifliğini yansıtır. Üçüncü bileşen ise, davranıştır. Kuramsal olarak otantik davranışlar dışsal amaçların tersine, öz belirleme, otonomi ve seçim içerirler.

Dördüncü bileşen ise kişinin yakın ilişkilerine değer vermesi, açık ve güvenilir olmasıyla ilgilidir. Görüldüğü gibi otantiklik kavramının farkındalık ve tarafsız süreçleme bileşenleri doğrudan kişinin sahip olduğu kapasite ve bu kapasiteyi objektif olarak değerlendirmesiyle ilgili olduğundan otantiklik, danışman öz yeterliliğini yordamada katkı sağlamış olabilir. Ayrıca, psikolojik danışma eğitiminin önemli bir kısmı, temel bir psikolojik danışma ilkesi olarak bireyin gerçek benliğiyle uyumlu yaşamasına atıfta bulunmaktadır. Özellikle psikolojik danışma eğitiminin temel yapıtaşını oluşturan varoluşçu/hümanistik bakış açısı, bireylerin yaşadıkları sorunların büyük ölçüde gerçek benlikleriyle bağ kuramamaları ve bu nedenle anlamlı yaşam deneyimleri oluşturamamalarından kaynaklandığını öne sürmektedir (Rogers, 1959, 1964, 1980; Yalom, 1980: May, 1981). Ülkemizde verilen danışmanlık eğitime hakim olan bu vurgunun, otantik yaşama düzeyi yüksek olan öğrencilerin psikolojik danışman olarak kendilerini daha yeterli algılamalarına yol açtığı düşünülebilir.

Yabancılaşma: Kisinin gerçek deneyimleri ile bilinçli farkındalık düzeyleri arasındaki çatlama olarak tanımlanan yabancılaşma ile danışman özyeterliliği arasında negatif bir ilişki olduğu görülmektedir. Seeman'a (1959) göre yabancılaşma, bireyin kendisini algılaması ve davranışları açısından oluşturulmuş beş ayrı kategoride ele alınabilir. Bunlar (1) Güçsüzlük (2) Anlamsızlık (3) Normsuzluk (4) Yalıtılmışlık ve (5) Kendine yabancılaşma şeklindedir. *Güçsüzlük*, bireyin kendi davranışının istediği sonuçları elde edemeyeceğine dair olumsuz algılarından, bireyin kendini etkileyen kararları kontrol edememesinden dolayı oluşur, *Anlamsızlık*, bireyin kendi davranışlarını önceden tahmin etmesini kolaylaştıracak şeyleri çözme becerisine sahip olamamasından kaynaklanır. Yabancılaşmanın bu iki kategorisi bireyin davranış ve kararları üzerindeki kontrol ve tahmin edilebilirlikle ilgili olduğundan danışman öz yeterliliği ile yabancılaşma arasında negatif bir ilişki bulunmuş olabilir. Yabancılaşma, bireyin kendini doğru biçimde tanıması, değerlendirmesi ve bu değerlendirmeleri yaşamına aktarmasındaki sorunlara işaret etmektedir. Bireylerin düzenli olarak kendilerini değerlendirmeleri ve bu değerlendirmelerin ışığında yaşam hedeflerini ve davranışlarını düzenlemesi özyeterliliğin en önemli psikolojik koşullarından birini oluşturmaktadır (Schunk, 1983: 1996: Zimmerman ve Kitasantas, 1999). Dolayısıyla benlik değerlendirmelerindeki sorunu ifade eden yabancılaşmanın danışman özyeterliliği ile olumsuz bir ilişkisi olması kuramsal açıdan beklendik bir sonuçtur.

Etkilenme: Bireyin diğerlerinin inanç ve beklentilerinden ne derece etkilenildiğini yansıtan etkilenme ile danışman özyeterliliği arasında negatif bir ilişki olduğu görülmektedir. Aslında bireylerin diğerlerinden etkilenme derecesi ile onların yabancılaşma ve otantiklik deneyimleri bağlantılıdır. Yani birey ne

kadar diğerlerinin beklenti ve inançlarına göre davranırsa o kadar kendine yabancılaşmış ve otantiklikten uzaklaşmış olacaktır (Schmid, 2005). Diğerlerinin beklentilerden fazlasıyla etkilenen bir danışman adayı, psikolojik danışman olarak sürekli kendi becerilerini sorgulayan, kaygı düzeyi yüksek, alandaki etkililiğinden şüphe eden ve bu nedenle bir danışman adayı olarak kendi içsel kaynaklarına ve etkililik potansiyeline güvenmeyen bir görünümde olabilir. Dolayısıyla bu durum, onun danışman özyeterliliğini olumsuz etkileyebilir. Diğerlerinin kriterlerine göre hedef belirleyen ve kriter oluşturan bir öğrenci, kendini doğru değerlendiremediği, gerçek ihtiyaçlarını, zayıf ve güçlü yönlerini gerçek benliğine göre ortaya koyamadığından, daha fazla başarısızlık algısı ve düşük özyeterlilik algısı yaşamaya beklenebilir.

İyilik varsayımı: İyilik varsayımı ile danışman özyeterliliği arasında olumlu bir ilişkinin varlığı görülmektedir. Özyeterliliği düşük bireylerin dünyaya ve geleceğe yönelik, özellikle de kendi beceri, başarı ve gelişimlerine yönelik kötümser beklentileri olduğu görülmektedir (Bandura, 1997). Dünyaya ilişkin olumlu varsayımları olan, yani genelde dünyada olumlu olayların olumsuzluklara göre daha sık görüldüğüne inanan bireylerin, kendi çabaları ile olumlu sonuçlar elde edebileceklerine yönelik inançlarının da daha yüksek olduğu söylenebilir. Aksine, dünyada olumsuz olayların sıklıkla görüldüğüne inanan bireyler kendi çaba ve performanslarıyla olumlu bir sonuç alabileceklerine şüpheyle bakarlar yani özyeterliliklerinin de düşük olacağı söylenebilir. Diğer bir deyişle dünyaya ilişkin olumlu varsayımlar bireylerin amaca yönelme ve motivasyon düzeylerini etkilemektedir (Scheier, Carver, ve Bridges, 1994). Bu araştırmadan elde edilen bulgu ile tutarlı biçimde, olumlu beklentileri olan bireyler, gerçekleştirmek istedikleri hedeflere başarıyla ulaşacaklarına dair bir inanca yani özyeterliliğe sahiptir (Luszczynska, Gutiérrez-Doña, ve Schwarzer, 2005). İyilik varsayımı bir yanıyla bireylerin yaşamdaki kırılma ve güçsüzlük duygularını yansıtır. Bireyin bu duygularının, hedef oluşturma, çabalama, zorluklarla başa çıkma gibi öğeleri içeren özyeterlilik üzerinde olumsuz bir etkide bulunduğunu gösteren araştırmalar bulunmaktadır (Casey ve Nurius, 2005). Dünyaya ilişkin olumsuz varsayımlar, bireylerde cezalandırılma duygusuna yol açarak, özyeterlilik algılarını olumsuz yönde etkileyebilirler. Diğer yandan özellikle ruh sağlığı alanında eğitim gören öğrenciler için, dünyanın ve insanların temelde sorunlu olabileceği fikri, onların mesleki olarak kendilerini güçsüz, yetersiz ve başarısız algılamasına ve danışman özyeterliliklerinin düşmesine yol açabilir.

Tartışma kısmının son bölümünde bu araştırmanın sınırlılıkları ele alınacaktır. Bu çalışmaya dair ilk sınırlılık, araştırmaya konu olan değişkenlerin sadece iki sınıf düzeyi açısından ele alınmış olmasıdır. Bir diğer sınırlılık, öğrencile-

rin başarı durumlarının sadece AGNO'ya bağlı olarak değerlendirilmesi yapılmıştır. Bundan sonraki çalışmalarda başarı kavramı AGNO dışında ölçütler açısından ele alınabilir. Çalışmaya konu olan değişkenler, süpervizyon deneyimi, ağırlıklı olarak uygulamalı ya da teorik ders almak, bölümün eğitimsel ve öğretimsel olarak sunduğu olanaklar gibi eğitimsel değişkenler ya da bilişsel şemalar gibi bireye dair düşünme süreçleri açısından incelenebilir. Bu çalışma psikolojik danışmanlık öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir ancak danışman özyeterliliğine katkı sağlayan değişkenlerin alanda çalışan psikolojik danışmanlar açısından da ele alınması konunun daha geniş bir çerçeveden ve farklı deneyimler bağlamında ele alınmasını mümkün kılacaktır. Bu araştırmadan elde edilen bulgular psikolojik danışman yetiştiren akademisyenlere, danışmanlık öz yeterliği yüksek danışmanlar yetiştirebilmek için kendini araştırma ve benlik farkındalığına yönelik becerilerinin geliştirilmesine yönelik eğitim stratejilerini gözden geçirme çağrısı yapmaktadır.

KAYNAKÇA

- Al-Darmaki, F.R. (2004). Counselor Training, Anxiety, and Counseling Self-Efficacy: Implications for Training Psychology Students From the United Arab Emirates University. *Social Behavior and Personality*, 32 (5), 429-439.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward A Unifying Theory of Behavioral Change. *Psychological Review*, 84, 191-215.
- Bandura, A. (1982). Self-Efficacy Mechanism In Human Agency. *American Psychologist*, 37, 22-147.
- Bandura, A. (1986). *Social Foundations f Thought And Action: A Social Cognitive Theory*. New Jersey: Prentice Hall.
- Bandura, A. (1989). Regulation of Cognitive Processes Through Perceived Self-Efficacy. *Developmental Psychology*, 25 (5), 729-735.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The Exercise of Control*. New York: W.H. Freeman and Company.
- Bandura, A., Caprara, G. V., Barbaranelli, C., Gerbino, M. ve Pastorelli, C. (2003). Role of Affective Self-Regulatory Efficacy in Diverse Spheres of Psychosocial Functioning. *Child Development*, 74 (3), 769-782
- Bandura, A. ve Locke, E. A. (2003). Negative Self-Efficacy and Goal Effects Revisited. *Journal of Applied Psychology*, 88 (1), 87-99.
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and Loss*, vol. 1: Attachment. London: Hogarth.
- Bradley, C. ve Fiorini, J. (1999). Evaluation of Counseling Practicum: National Study of Programs Accredited by CACREP. *Counselor Education and Supervision*, 39, 110-119.
- Casey, E.A. ve Nurius, P. S. (2005). Trauma Exposure and Sexual Revictimization Risk: Comparisons Across Single, Multiple Incident, and Multiple Perpetrator Victimization. *Violence Against Women*, 11, 505-530.
- Daniels, J. A. (1997). *The influence of performance feedback and causal attributions upon ratings of counseling self-efficacy*. Unpublished doctoral dissertation, University of Nebraska, Nebraska.
- Deci, E.L. ve Ryan, R.M (1985). The General Causality Orientations Scale: Self-Determination in Personality. *Journal of Research in Personality*, 19, 109-134.
- Deci, E. L. ve Ryan, R. M. (2000). The “ What” And “Why” of Goal Pursuits: Human Needs and The Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, 11, 227-268.

- Demir, İ, İşmen Gazioğlu, E. (Eylül 2013). *Theoretical Orientation of Counselor Trainees in terms of Personal, Vocational and Experiential Factors*. IAC World Conference. Counseling and Technology Use: Real Lives Virtual Contexts. Boğaziçi University, İstanbul'da sunulan bildiri
- Erikson, E. (1950). *Childhood and Society*. New York: Norton.
- Erikson, E. (1968). *Identity: Youth and Ccrisis*. New York: Norton.
- Fairbairn, W. R. D. (1952). *An Object-Relations Theory of the Personality*. New York: Basic Books.
- Franzese, A. T. (2007). *To Thine Own Self Be True? An Exploration of Authenticity*. Unpublished Doctoral dissertation, Duke University, North Carolina.
- Gecas, V. (1986). The Motivational Significance of Self-Concept for Socialization Theory. E. Lawler (Ed.), *Advances in Group Processes* içinde (ss.131-156). New York: JAI Press.
- George, L. (1998). Self and Identity in Later Life: Protecting and Enhancing the Self. *Journal of Aging and Identity*, 3, 133-52.
- Goldman, B. M. ve Kernis, M. H. (2002). The Role of Authenticity in Healthy Psychological Functioning and Subjective Well-Being. *Annals of the American Psychotherapy Association*, 5 (6), 18-20.
- Gül, A. (2010). *Benlik Düzenleme Odakları, Otantiklik ve İlişiksel/Özerk Benlik Ketlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Hayes, C. T. ve Weathington, B. L. (2007). Optimism, Stress, Life Satisfaction, and Job Burnout in Restaurant Managers. *Journal of Psychology: Interdisciplinary and Applied*, 141, 565-579.
- Herek, G. M., Gillis, J. R. ve Cogan, J. C. (1999). Psychological Sequelae of Hate-Crime Victimization Among Lesbian, Gay, and Bisexual Adults. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 67 (6), 945-955.
- Horney, K. (1937). *The Neurotic Personality of Our Time*. New York: Norton.
- Horney, K. (1939). *New Ways in Psychoanalysis*. New York: Norton.
- Horney, K. (1951). *Neurosis and Human Growth*. London: Routledge.
- Icekson, T. ve Pines, A. M. (2013). Positive Perception: A Three Dimensional Model and A Scale. *Personality and Individual Differences*, 54 (2), 180-186.
- İlhan, T.ve Özdemir, Y. (2013). Otantiklik Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (40), 142-153.
- Janoff-Bulman, R. (1989). Assumptive Worlds and The Stress of Traumatic Events: Applications of The Schema Construct. *Social Cognition*, 7 (2), 113-136.

- Janoff-Bulman, R. (1992). *Shattered Assumptions: Towards a New Psychology of Trauma*. New York: Free Press.
- Kernis, M. H. (2003). Toward A Conceptualization of Optimal Self-Esteem. *Psychology Inquiry*, 14, 1-26.
- Lakey, C. E., Kernis, M. H., Heppner, W. L.ve Lance, C. E. (2008). Individual Differences in Authenticity and Mindfulness As Predictors of Verbal Defensiveness. *Journal of Research in Personality*, 42 (1), 230-238.
- Larson, L. M.ve Daniels, J. A. (1998). Review of the Counseling Self-Efficacy Literature. *The Counseling Psychologist*, 26, 179-218.
- Larson, L. M., Suzuki, L. A., Gillespie, K. N., Potenza, M. T., Bechtel, M. A.ve Toulouse, A. L. (1992). Development and Validation of the Counseling Selfestimate Inventory. *Journal of Counseling Psychology*, 39, 105-120.
- Lenton, A. P., Bruder, M., Slabu, L.ve Sedikides, C. (2013). How Does "Being Real" Feel? The Experience of State Authenticity. *Journal of Personality*, 81 (3), 276-289.
- Luszczynska, A., Gutiérrez-Doña, B.ve Schwarzer, R. (2005). General Self-Efficacy in Various Domains of Human Functioning: EvidenceFfrom Five Countries. *International Journal of Psychology*, 40 (2), 80-89.
- May, R. (1981). *Freedom and Destiny*. New York: Norton
- Melchert, T. P. Hays, V. L. Wiljanen, L. M.ve Kolocek, A. K. (1996). Testing Models of Counselor Development with a Measure of Counseling Self-Efficacy. *Journal of Counseling and Development*, 74, 640-655.
- Moore, W.ve Esselman, M. (April 1992). *Teacher Efficacy, Power, School Climate and Achievement: A Desegregating District's Experience*. Annual Meeting of the American Educational Research Association, SanFrancisco'da sunulan bildiri.
- Mullen, P. R., Uwamahoro, O., Blount, A. J.ve Lambie, G. W. (2015). Development of Counseling Students' Self-Efficacy During Preparation and Training. *The Professional Counselor*, 5 (1), 175-184.
- Pamukçu, B. (2011). *The Investigation of Counseling Self-Efficacy Levels Of Counselor Trainees*. Unpublished master's thesis. Middle East Technical University, Ankara.
- Parkes, C. M. (1971). Psycho-Social Transitions: A Field of Study. *Social Science and Medicine*, 5, 101-115.
- Parkes, C. M. (1975). What Becomes of Redundant World Models? A Contribution to the Study of Adaptation to Change. *British Journal of Medical Psychology*, 48, 131-137.

- Poulin, M.ve Silver, R. C. (2008). World Benevolence Beliefs and Wellbeing Across the Life Span. *Psychology and Aging*, 23, 13–23.
- Rogers, C. R. (1959). A Theory of Therapy, Personality, and Interpersonal Relationships, as Developed in the Client-Centered Framework. S. Koch (Ed.), *Psychology: A Study of a Science* içinde (Vol. 3, ss. 184-256). New York: McGraw-Hill.
- Rogers, C. R. (1961). *On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy*. London: Constable
- Rogers, C. R. (1964). Toward a Modern Approach to Values: The Valuing Process in the Mature Person. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 68, 160 –167.
- Rogers, C. R. (1980). *A Way of Being*. Boston: Houghton Mifflin
- Ryan, R. M., LaGuardia, J. G. & Rawsthorne, L. J. (2005). Self-Complexity and the Authenticity of Self-Aspects: Effects on Well-being and Resilience to Stressful Events. *North American Journal of Psychology*, 7, 431–448.
- Satıcı, S. A., Uysal, R.ve Akın, A. (2013). Perceived Social Support as Predictor of Academic Locus of Control. *GESJ: Education, Science and Psychology*, 1(23), 79-86.
- Scheier, M. F., Carver, C. S.ve Bridges, M. W. (1994). Distinguishing Optimism From Neuroticism (And Trait Anxiety, Self-Mastery, And Self esteem): A Reevaluation Of The Life Orientation Test. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67, 1063–1078.
- Schmid, P. F. (2005). Authenticity and Alienation: Towards An Understanding of the Person Beyond The Categories of Order and Disorder. S. Joseph ve R. Worsley (Eds.), *Person-centred psychopathology* içinde (ss. 75– 90). Ross-on-Wye, England: PCCS Books.
- Schunk, D. H. (1983). Progress Self-Monitoring: Effects on Children's Self-Efficacy and Achievement. *Journal of Experimental Education*, 51, 89-93.
- Schunk, D. H.ve Ertmer, P. A. (1999). Self-Regulatory Processes During Computer Skill Acquisition: Goal And Self-Evaluative Influences. *Journal of Educational Psychology*, 91, 251–260.
- Schunk. D. H. (1996). Goal and Self-Evaluative Influences During Children's Cognitive Skill Learning. *American Educational Research Journal*, 33, 359-382.
- Seeman, M. (1959). On the Meaning of Alienation. *American Sociological Review*, 24, 783-791.

- Sheldon, K. M., Ryan, R. M., Rawsthorne, L. J. & Ilardi, B. (1997). Trait Self And True Self: Cross-Role Variation In The Big-Five Personality Traits And Its Relations with Psychological Authenticity And Subjective Well-Being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73, 1380–1393.
- Sullivan, H. S. (1940). *Conceptions of modern Psychiatry*. New York: Norton.
- Tang, M., Addison, K. D., LaSure-Bryant, D., Norman, R., O’Connell, W.ve Stewart-Sicking, J. A. (2004). Factors That Influence Self-Efficacy of Counseling Students: An Exploratory Study. *Counselor Education and Supervision*, 44 (1), 70–80.
- Tschannen-Moran, M.ve Woolfolk Hoy, A. (2007). The Differential Antecedents of Self-Efficacy Beliefs of Novice and Experienced Teachers. *Teaching and Teacher Education*, 23, 944 –956.
- Turner, R. (1976). The Real Self: From Institution to Impulse. *American Journal of Sociology*, 81, 989–1016.
- Vannini, P.ve Burgess, J. P. (2016). *Authenticity in Culture, Self, and Society*. London: Routledge.
- Webb, R., ve Ashton, P. (1987) Teacher Motivation and the Conditions of Teaching: A Call for Ecological Reform. Walker, S. ve Barton, L. (Eds.), *Changring Policies, Changing Teachers* içinde (ss. 75– 90). Open University Press: Milton Keynes.
- Wester, S. R.ve Vogel, D. L. (2002). Working with the Masculine Mystique: Male Gender Role Conflict, Counseling Self-Efficacy, and the Training of Male Psychologists. *Professional Psychology: Research and Practice*, 33 (4), 370-384.
- Wood, A. M., Linley, P. A., Maltby, J., Baliouis, M.ve Joseph, S. (2008). The Authentic Personality: A Theoretical and Empirical Conceptualization and the Development of the Authenticity Scale. *Journal of Counseling Psychology*, 55 (3), 385-397.
- Yalom, I. D. (1980). *Existential Psychotherapy*. New York: Basic Books.
- Yılmaz, B. (2008). Dünyaya İlişkin Varsayımlar Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması: Ön Çalışma. *Türk Psikoloji Yazıları*, 11(21), 41-51.
- Zimmerman, B. J.ve Kitsantas, A. (1999). Acquiring Writing Revision Skill: Shifting from Process to Outcome Self-Regulatory Goals. *Journal of Educational Psychology*, 91 (2), 241–250.